

Bildande av naturreservatet Tönderberget i Vansbro kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Naturreservatets slutliga gränser märks ut i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet, se *Föreskrifter*.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen fastställer härmed skötselplanen, enligt bilaga 2, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Tönderberget
Kommun	Vansbro
Län	Dalarna
NVR id	2049002
Natura 2000-beteckning	Ingår ej i nätverket
Lägesbeskrivning	Naturreservatet ligger ungefär en mil nordost om Vansbro i Järna socken
Huvudsaklig karaktär	Talldominerad naturskog
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Fastigheter	Vansbro Skålö 17:3
Skogsstyrelsens inmätning	SKS1112089
Areal	Total areal: 69,2 ha Landareal: 69,1 ha Produktiv skogsmark: 67,4 ha

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets brandpräglade naturskogar och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att

- skogsmark och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt
- de delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner i lämpliga intervall.

Skäl för beslut

Tönderbergets naturreservat består av en äldre tallskog med inslag av barrblandskog och lövträd. Skogen har formats av upprepade skogsbränder, och spåren efter dessa finns i skogsmarken. Tallskogen ger ett ljust intryck med träd i olika generationer, där skogsbrandens betydelse för skogens karaktär med all tydlighet framgår.

I området finns skyddsvärda arter såsom gräddporing, fläckporing, motaggsvamp, skrovlig taggsvamp och svart taggsvamp.

För att områdets naturvärden ska bevaras måste det undantas från skogsbruk. Området är också i behov av skötsel genom naturvårdsbränning för att det ska kunna behålla och utveckla skogens brandpräglade kvalitéer, vilka utgör själva kärnan i områdets naturvärden.

Föreskrifter

För att säkerställa syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle, med följande undantag:
 - befintliga sikt- och skjutgator får underhållsröjas,
 - enstaka grenar och sly får röjas för att kunna se rågångsmarkeringar,
 - träd som hotar att skada jaktkojan utmärkt på beslutskartan får tas ned inom en radie av 30 m från kojan,
3. gödsla, kalka, återföra aska i gödningssyfte eller använda bekämpningsmedel,

4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning,
 - enklare konstruktion av naturmaterial får uppföras vid jaktpass,
5. ombyggnad, tillbyggnad eller förändring av befintlig byggnad eller anläggning,
 - normalt underhåll av jaktkojan utmärkt på beslutskartan får ske,
6. plantera in, så eller sätta ut växter, djur, eller andra organismer.
7. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark, med följande undantag:
 - uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin är tillåtet med fordon som inte ger upphov till mark- eller vegetationsskador,
 - för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen Dalarna,
8. upplåta korttidsjakt inom naturreservatet.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägare och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatet samt uppsättning av informationstavlor,
2. skötsel och restaurering genom naturvårdsbränning inom område som framgår av beslutskartan,
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och naturreservatets syfte.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt då de inte nyttjar sin rätt att bruka marken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
 - mindre, löst liggande, torra grenar och kvistar får samlas in i syfte att göra upp eld,
2. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark.

Vidare är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (t.ex. insekter).

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § ska gälla omedelbart även om de överklagas. De träder i kraft vid datum som framgår i länets författningssamling, ett dokument som trycks i anslutning till det att beslutet är fattat.

Generella undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel,

och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för normalt underhåll av den väg som syns på beslutskartan. Med normalt underhåll avses sådana åtgärder som syftar till att upprätthålla vägen i dagens utformning, utbredning och funktion.

Förtydliganden av föreskrifter

I föreskrift A7 regleras terrängkörning. Angående undantaget från föreskriften som handlar om uttransport av vilt ska begreppet ”skador” inte tolkas lika strikt som ”märken”. Terrängkörning får aldrig medföra att hydrologiska förhållanden eller vattenkvalitet förändras.

I föreskrift A8 förbjuds korttidsjakt. Med korttidsjakt avses dagkort och andra avtal kortare än ett år. Jaktgäster accepteras endast om de medföljer nyttjanderättsinnehavare – dvs. de ska bedriva jakt tillsammans.

I föreskrift C3 förbjuds att utan Länsstyrelsens tillstånd gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samt att samla in djur. Matsvamp och bär får plockas i naturreservatet.

Dispens

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade föreskrifter.

Beskrivning av området

Landskapet

Reservatet består av Tönderbergets nordostsluttning i riktning mot Tönderviken. Det varierande landskapet omkring uppvisar berg i väster i form av Holkberget, i norr ligger sjön Hulen och i söder sjön Rälgen.

Naturvärden

Skogen domineras av ett stamtätt trädskikt på ca. 130–140 års ålder. Ett stort inslag av ännu äldre tall (175–225 år) förekommer i hela området. Den äldsta tallen som hittats var 283 år gammal. Det finns ett visst inslag av lövträd, främst i form av björk samt enstaka aspar och sälgar.

På flera håll pågår en kraftig självgallring, resultatet i dessa partier är ett plockepinn av klen och medelgrov död ved. Äldre och grövre död ved finns i varierande grad i hela området, men mest i de blockrika delarna samt i form av stockar och toppar som lumpats vid dimensionsavverkningar i äldre tider. Många fynd av signal- och rödlistade arter i form av vedsvampar har gjorts på den gamla veden. Brandljud och kolade brandstubbar vittnar om att området brunnit i flera omgångar.

Skogen är ljusöppen eftersom granen inte i någon nämnvärd utsträckning har fått fäste i beståndet. Marktäcket är ganska tunt, vilket ger gynnsamma förhållanden för t.ex. taggsvampar.

Skogen är i äldre tider påverkad av dimensionsavverkning/plockhuggning. Några enklare körvägar har röjts fram i området för ca. 15–20 år sedan, i direkt anslutning till dessa har skogen blivit sporadiskt gallrad. Åtgärderna har dock varit så svaga att skogen trots detta fortsätter att självgallra.

Det finns en smal remsa som går genom området som består av planterad tallskog, ca 25 år gammal, samt ett mindre område där tallskogen är gallrad.

I reservatet har en rad signalarter och rödlistade arter återfunnits, exempelvis gräddporing, fläckporing, skrovlig taggsvamp, nordtagg, gulporing, kolflarnlav, garnlav, vedtrappmossa, dropptaggsvamp och liten spiklav.

Planeringsbakgrund

Naturreservatet ligger inom det enligt miljöbalken kap. 3 § 6 för friluftslivet utpekade riksintresset Vildmarksriket. Instiftande av reservatet bedöms följa riksintressets avsikt att skydda lämpliga naturmiljöer för att bibehålla upplevelsevärden för friluftslivet.

Ett permanent skydd av Tönderbergets naturreservat medför ett bidrag till uppfyllande av miljökvalitetsmålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

I Vansbro kommuns översiktsplan (antagen 2011-10-03) är huvuddelen av reservatet utpekad som mark med radonrisk där ingen ny bebyggelse får uppföras. Området omfattas inte av någon detaljplan eller några områdesbestämmelser.

Mer än hälften av reservatet är klassat som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen.

Det finns inga kända kulturlämningar i området.

Den pågående markanvändningen är skogsbruk.

Ärendets handläggning

Tönderbergets naturvärden uppmärksammades i rapporten Vildmarksriket utgiven av Mora, Leksand och Vansbro kommun (Kirppu och Oldhammer, 2010). År 2012 genomförde Länsstyrelsen i Dalarnas län inventeringar i ett urval av de områden som pekats ut som områden med höga naturvärden i rapporten. Kontakter togs med markägarna i de områden som föreslogs för inventering. Resultaten för Tönderberget visade på höga naturvärden och förhandlingar inleddes 2012 om att teckna kortsiktiga naturvårdsavtal i väntan på myndigheternas möjlighet att påbörja en naturreservatsbildningsprocess. Förhandlingarna ledde inte till att något avtal slöts. 2017 inkom markägarna med en begäran om att bilda naturreservat av området, varpå värdering av fastigheterna och förhandling skedde under 2018. Detta ledde till att ett avtal om inträngsersättning kunde slutas.

Förslag till beslut och skötselplan skickades till markägare, sakägare och intressenter i december 2019. Yttranden inkom från Naturvårdsverket, Vansbro kommun och Dalarnas Ornitologiska Förening.

Naturvårdsverket och Vansbro kommun tillstyrkte förslaget utan vidare kommentarer. Dalarnas Ornitologiska förening var positiva till förslaget, men inkom med synpunkter om

att fågeljakt, skoterkörning, fällfångst och flygandet av drönare bör förbjudas inom reservatet. De föreslog även att större evenemang och tävlingar bör vara tillståndspliktiga.

Markägare, jakträttsinnehavare, Järna Östra Samfällighetsförening, Sveriges Geologiska Undersökning samt Skogsstyrelsen avstod från att yttra sig.

Motivering

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, se 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsens bedömning

Det föreslagna området har mycket höga naturvärden. Det finns en skoglig kontinuitet med mycket gamla tallar och död ved. Skyddsvärda arter knutna till dessa kvaliteter hittas också. Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat. Beslutet följer de riktlinjer som gäller för Länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

För att skydda och sköta områdets natur- och friluftsvärden fattar Länsstyrelsen beslut om föreskrifter och fastställer en skötselplan. Föreskrifterna behövs för att naturreservatet ska uppnå sitt syfte och områdets naturvärden ska bevaras för framtiden. För de gällande föreskrifterna finns ett antal undantag som främst syftar till att tillgodose allmänna intressen som sjukvårdstransporter, jakt och friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att dessa undantag inte kommer påverka områdets naturvärden i en sådan omfattning att syftet med naturreservatet åsidosätts.

Länsstyrelsens bedömer att fågeljakten i området är av så ringa omfattning att den kan fortgå utan att nämnvärd påverkan sker på skogsfågelstammen eller på friluftsvärdena i området. Även fällfångst tillåts då en inskränkning av denna i detta fall bedöms vara ett oskäligt ingrepp jämfört med de eventuella vinster ett förbud skulle medföra för naturvärdena och/eller friluftslivet. Angående användandet av drönare ser inte Länsstyrelsen i dagsläget att verksamheten riskerar att utgöra något påtagligt bekymmer vad gäller områdets natur- och friluftsvärden. Områdets topografi och läge bedöms inte heller inbjuda till skoterkörning i någon större utsträckning. Reservatets läge gör också att tillståndsplikt för större evenemang inte bedöms nödvändigt i dagsläget.

Då många av naturvärdena inom reservatet är knutna till de återkommande bränder som påverkat området historiskt är det angeläget att föreskrifterna möjliggör för att naturvårdsbränningar utförs.

Förbudet mot korttidsjakt motiverar Länsstyrelsen med att jaktutövarna ska ha en god kunskap om områdets naturvärden, skyddsbehov och vilka föreskrifter som gäller. Jakt är en aktivitet som medför vissa särskilda risker för att naturvärden i området skadas där

den utförs, exempelvis genom störningar av andra djurarter än de som jagas. Dessa risker minimeras när jägare har god lokalkännedom.

Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Ett permanent skydd av Tönderbergets naturreservat medför ett bidrag till uppfyllande av miljömålen *Ett rikt växt- och djurliv* samt *Levande skogar*.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken samt den kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Av ovan redovisade skäl anser Länsstyrelsen att Tönderberget ska avsättas som naturreservat.

Upplysningar

Vissa verksamheter och åtgärder kommer med stöd av föreskrifter som fattas i detta beslut enligt 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken omfattas av dispens eller tillståndskrav. Länsstyrelsen vill påminna om att vissa verksamheter och åtgärder m.m. utöver aktuella föreskrifter *även* kan omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller av bestämmelser i annan lagstiftning.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog gäller ej inom naturreservatet, i den mån var där sägs strider mot föreskrifterna i naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällan och stormskadad skog ska lämnas orörda. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom naturreservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Vid exempelvis spontant uppkommen skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Se 3 kap. 9 § i lagen om skydd mot olyckor (2003:778).

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 3.

Detta beslut har fattats av landshövding Ylva Thörn. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Sarah Bauer, antikvarie Agneta Jonsson, planhandläggare Rebecca Marcher,

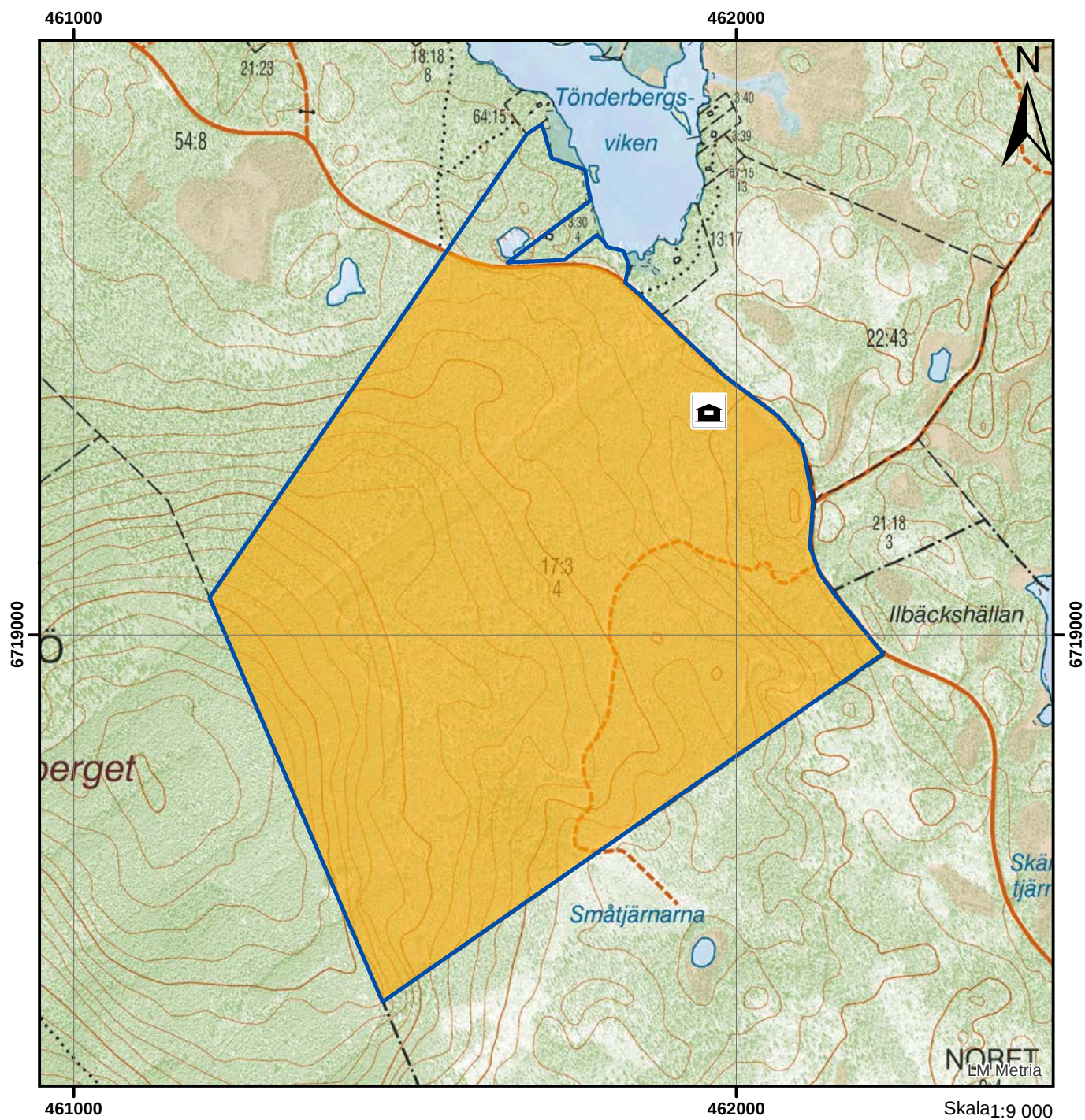
enhetschef Jemt Anna Eriksson och naturvårdshandläggare Carl Lehto, den sistnämnda föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

Bilaga 1	Beslutskarta
Bilaga 2	Skötselplan
Bilaga 3	Överklagningsinformation

Beslutskarta naturreservatet Tönderberget

Teckenförklaring

- Jaktkoja
- Reservatsgräns
- Område där naturvårdsbränder får lokaliseras
- Utsträckning av beslutskarta

Skötselplan för naturreservatet Tönderberget

Beskrivningsdel

Administrativa data

Namn	Tönderberget
NVR id	2049002
Natura 2000-beteckning	Ingår ej i nätverket
Län	Dalarna
Kommun	Vansbro
Markslag enligt KNAS: (uppdelning enl. Naturvårdsverkets rapport nr 5391)	
Tallskog	47,9 ha
Granskog	2,4 ha
Barrblandskog	6,7 ha
Lövblandad barrskog	2,3 ha
Ungskog	8,2 ha
Impediment	1,3 ha
Våtmark	0,3 ha
Vattendrag	0,1 ha
Totalt	69,2 ha
Rättigheter	Jakträttigheterna tillhör markägarna.
Bebyggelser och anläggningar	Jaktkoja med vedbod
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län

Beskrivning av området

Geovetenskap

Tönderbergets naturreservat utgörs av Tönderbergets nordostvända sluttning ner mot sjön Hulen. Terrängen är blockrik, bitvis med mycket stora block. Berggrunden består av granit, den huvudsakliga jordarten är morän.

Biologi

Flora och funga

Tönderberget karaktäriseras av äldre stavatallskog. Markskiktet domineras av väggmossa och renlavar, med inslag av kammossa. Där skogen är ljus, vilket den är i största delen av reservatet, finns också blåbär och lingon. Marktäcket är ganska tunt, vilket ger gynnsamma förhållanden för t.ex. taggsvampar, och dropptaggsvamp finns på ett flertal ställen i området. Skrovlig taggsvamp omfattas av särskilt åtgärdsprogram för hotade arter.

Skogstillstånd

Tallskogen på Tönderbergets nordostsluttning domineras av ett stamtätt trädskikt på ca 130–140 år. Stort inslag av äldre tall i 175–225-årsåldern förekommer i hela området. Den äldsta funna tallen är 283 år gammal.

På flera håll pågår en kraftig självgallring, vilket resulterar i ett plockepinn av klen och medelgrov död ved. Äldre och grövre död ved finns i varierande grad i hela området, men mest i de blockrika delarna, samt i form av stockar och toppar som lumpats vid dimensionsavverkningar i äldre tider. Brandljud och kolade brandstubbar vittnar om att området brunnit i flera omgångar. Spår från minst tre skogsbränder har hittats.

Ett parti med yngre, planterad tallskog i 25-årsåldern finns i sydväst samt i ett stråk tvärs över reservatet. I dessa partier finns rikligt med uppväxande lövträd.

Värdefulla arter

Lavar

<i>Alectoria sarmentosa</i>	garnlav	NT	S
<i>Bryoria nadvornikiana</i>	violettgå tagellav	NT	S
<i>Calicium parvum</i>	liten spiklav		S
<i>Carbonicola anthracophila</i>	kolflarnlav	NT	S
<i>Carbonicola myrmecina</i>	mörk kolflarnlav	NT	S
<i>Cladonia parasitica</i>	dvärgbägarlav	NT	S
<i>Hypogymnia vittata</i>	skuggblåslav		S
<i>Microcalicium ahlneri</i>	kortskaftad ärgspik		S

Svampar

<i>Antophoria albobrunnea</i>	fläckporing	VU	S
<i>Cinereomyces lenis</i>	gräddporing	VU	S
<i>Hydnullum ferrugineum</i>	dropptaggsvamp		S
<i>Hydnullum peckii</i>	skarp dropptaggsvamp		S
<i>Junghuhnia luteoalba</i>	gulporing	NT	
<i>Odontium romelli</i>	nordtagging	NT	
<i>Sarcodon scabrosus</i>	skrovlig taggsvamp	NT	S
<i>Sarcodon squamosus</i>	motaggsvamp	NT	S

Insekter

<i>Callidium coriaceum</i>	bronsbjon		S
<i>Ips acuminatus</i>	skarptandad barkborre	NT	
<i>Tomicus minor</i>	mindre mörghorre		S

Mossor

<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	vedtrappmossa	NT	S
<i>Dicranum flagellare</i>	flagellkvastmossa		S
<i>Sphagnum quinquefarium</i>	kantvitmossa		S

Teckenförklaring

S = signalart enligt Skogsstyrelsen

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan

CR = Akut hotad
EN = Starkt hotad
VU = Sårbar
NT = Nära hotad

Kulturhistoria

Inga kända kulturlämningar finns inom området.

Jakt och friluftsliv

Jakten inskränks inte i naturreservatet. Endast detaljer i formen för jakten regleras, exempelvis passens utformning. Området ingår inte i något viltvårdsområde. Få besökare väntas till reservatet.

Infrastruktur

För att nå naturreservatet tar man av från väg 535 som går genom Skålö in på enskild väg norrut förvaltd av Järna östra samfällighetsförening. Bilvägen går längsmed reservatsgränsen. Parkering kan ske på flera platser utmed vägen.

Källförteckning

Vildmarksriket: Skyddsvärda naturskogar i gränstrakterna av Mora – Vansbro – Leksand. Sebastian Kirppu & Bengt Oldhammer. 2010.

Plandel

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets brandpräglade naturskogar och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att

- skogsmark och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt
- de delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner i lämpliga intervall.

Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreservatet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför nya stigar och andra anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden ej äventyras.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur. Reservatet är indelat i tre skötselområden:

1. Brandpräglad tallskog
2. Skog vid Hulens strand
3. Friluftsliv och anläggningar

Skötselområde 1: Brandpräglad tallskog

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av skogen söder om vägen som skär av reservatet, vilket är den större delen av naturreservatet. Skogen består i huvudsak av äldre, självgallrande tallskog med brandspår och rikligt med död ved. Ett parti ungskog med en ålder av ca 25 år finns i sydväst samt i ett stråk rakt över reservatet. Norr om detta stråk är skogen något mer påverkad av mänsklig aktivitet, vilket märks genom att mängden död ved är lägre än i de södra delarna.

Det är tydligt att avsaknaden av brand i modern tid har resulterat i att inga nya brandljud har tillkommit och ett tjockare förnaskikt än förväntat för en brandpräglad skog.

Inom skötselområdet finns en privatägd jaktkoja.

Bevarandemål

Områdets struktur och sammansättning är tydligt påverkad av brand och branden har en roll i områdets utveckling. Områdets gammeltallar gynnas och får möjlighet att fortleva och bli mycket gamla. I perioder efter brand är området öppet och präglat av betydande mängder död ved och typiska arter som etablerar sig efter branden. I senare stadier är området mer slutet. Arealen brandpräglad skog ska minst vara 60 ha.

Skötselåtgärder

Initialåtgärder

Naturvårdsbränning med en bränningsinriktning som strävar efter att åstadkomma brandljud i klenare tallar och låta de gamla tallarna överleva branden. En försiktig föryngring ska åstadkommas, men inte på bekostnad av att området kan leverera död ved kontinuerligt i framtiden. I de sydligare delarna av reservatet där mängden död ved är högre bör bränningen ske med utökad hänsyn till dessa värden. Brandgränser ska även dras så att jaktkojan inte riskeras att skadas.

Löpande skötsel

Återkommande bränning med intervall som är naturliga för trakten.

Skötselområde 2: Skog vid Hulens strand

Beskrivning

Norr om vägen fortsätter den gamla tallskogen ner till Hulens strand. Det är en liknande skog som i norra delen men med lite högre andel död ved. Framförallt finns det ett inslag av andra trädslag, i strandskogen närmast Hulen finns en betydande andel asp, sälg och björk. Skogen ger generellt sett ett något lummigare intryck än söder om vägen.

Bevarandemål

En varierad tallskog med stort inslag av olika lövträd som binder samman skogen i naturreservatet ända ner till sjön Hulen.

Skötselåtgärder

Inga, området lämnas till fri utveckling.

Skötselområde 3: Friluftsliv och anläggningar

Beskrivning

I dagsläget finns inga anläggningar inom området, och inga är planerade då området inte förväntas få många besökare. En gammal körväg korsar reservatets sydöstra del. Lämplig plats för informationstavla är i kanten av reservatet på platsen utmärkt i skötselkartan.

Bevarandemål

Information om reservatet och vilka föreskrifter som gäller där finns på informationstavla i anslutning till området och via Länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder

Uppsättning av informationsskylt på plats enligt skötselkarta. Skapande av webbsida. Löpande underhåll av dessa så att informationen är aktuell.

Dokumentation och uppföljning

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan ska göras som underlag för utvärdering av huruvida syftet med reservatet uppnås. Uppföljning genomförs av Länsstyrelsen och kommer att ge vägledning om ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsamt bevarandetillstånd.

Uppföljning av alla restaureringsåtgärder ska göras på initiativ av förvaltaren, i samverkan med enheten för naturskydd vid Länsstyrelsen. Förvaltaren ansvarar även för att följa upp övriga genomförda skötselåtgärder.

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

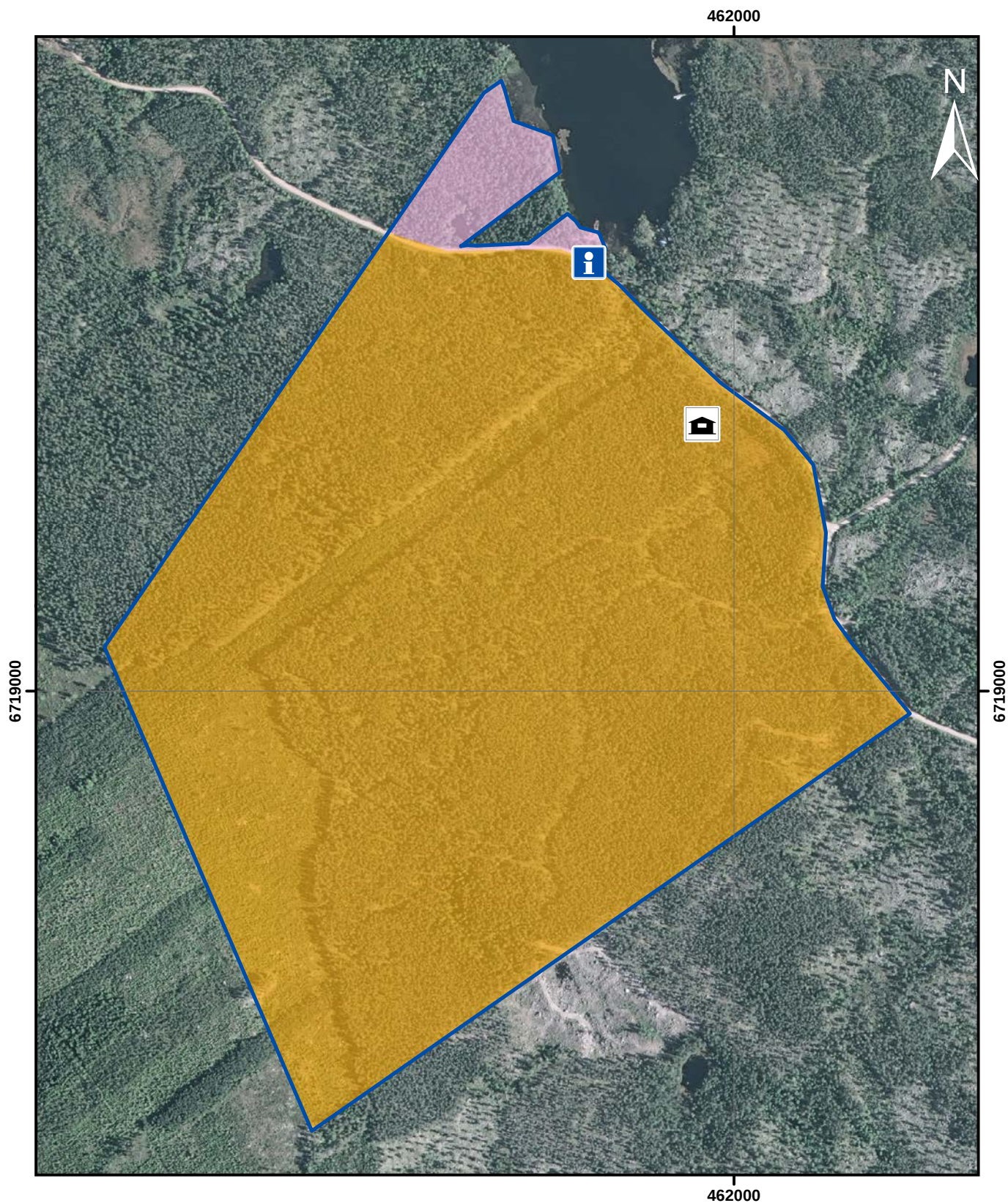
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Prio	Åtgärd	När	Var	Frekvens
1	Uppmärkning av reservatsgräns	Inom 2 år	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
1	Uppsättning och underhåll av informationsskylt	Inom 2 år	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
1	Webbplats	Inom 1 år		Engångsåtgärd, underhåll vid behov
2	Naturvårdsbränning	Inom 20 år	Skötselområde 1	Återkommande

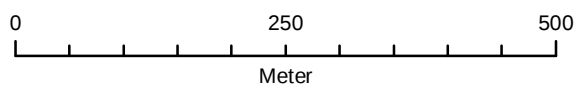
Bilagor

Bilaga 1: Skötselplankarta

Skötselkarta naturreservatet Tönderberget

Skala 1:7 000

©Länsstyrelsen Dalarna, Bakgrundskarta © Lantmäteriet

Teckenförklaring

Information

Jaktkoja

 Reservatsgräns

 Skötselområde 1: Brandpräglad tallskog

 Skötselområde 2: Skog vid Hulen

Hur man överklagar hos Regeringen

Den som vill överklaga ska skriva till Regeringen. Överklagandet ska dock **skickas eller lämnas till Länsstyrelsen**. Postadressen är Länsstyrelsen, 791 84 FALUN. Besöksadressen är Åsgatan 38 i Falun.

Överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet**. Annars kan överklagandet inte prövas.

Överklagandet ska innehålla

- * vilket beslut som överklagas, till exempel genom att ange ärendets diarie-nummer (dnr),
- * varför klaganden anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt,
- * hur klaganden vill att beslutet ska ändras.

Klaganden ska även ange

- * namn, adress och telefonnummer.

Överklagandet ska vara undertecknat av klaganden. Om ombud anlitas kan i stället ombudet underteckna överklagandet. I så fall ska fullmakt för ombudet sändas med.

Handlingar eller annat som klaganden anser stöder överklagandet bör sändas med.

Överklagandet prövas av Regeringen. Om Länsstyrelsen inte ändrar sitt beslut som klaganden begär och överklagandet kommit in i rätt tid kommer det att sändas över till **Miljö- och energidepartementet**.

Ytterligare upplysningar kan lämnas av Länsstyrelsen, telefon 010-225 00 00.